

Pü-sz. üi. Gy-ib. (2004. 03.)

Megoldási, javítási és értékelési útmutató

Vállalkozásgazdálkodási ismeretek

90 perc; 90 pont

Az útmutatótól eltérő, **minden szakmailag helyes választ, természetesen elfogadunk!**

Az **I.** alatti feladatokon belül, illetve a feladatok között az itt javasolt **részpontarányok is változtathatóak**, (a vizsgázó teljesítményarányaitól függően), összesen **8 ponttal**, de úgy, hogy az **első** feladat pontszáma legfeljebb **4 ponttal**; a **másodiké és a harmadiké 2-2 ponttal** módosulhat.

I. Megoldás

Pontsz.

1. A vállalkozás

- Célrendszere

- a) **Személyes, egyéni célok**, - tulajdonosi érdekekhez kapcsolódnak, belső érintettek viszonya it tükrözik: **tulajdonos, - menedzser, - munkavállaló** céljai. A két szélső pólus között a menedzser „közvetít”. 3 p
- b) **Szervezeti célok**. A vállalat, üzletág **egészének** minél eredményesebb működéséhez fűződő célok. Pl. termelési, *termelékenység*i, *export* stb. tevékenységhez, ill. önköltségcsökkentéshez, az innovációhoz és árbevételhez, valamint a vállalati összjövedelem növeléséhez kapcsolódó célok. A belső érintettek között e tekintetben az egység dominál, a **közös érdekek kerülnek előtérbe**. Ezek „találkoznak”, ütköznek és harmonizálódnak (alku, verseny ...) a **külső érintettek céljaival**. (Belső érintettek és külső érintettek érdekviszonyai.) 5 p

A célrendszer mindkét részének közös **főtengelye: a profitmaximalizálás és a tőkenövelés** (hosszú távon ugyanazon cél két oldala!). Az összes többi cél ezt szolgálja, ennek *eszközei*. 2 p

- **Társadalmi küldetése**: a vállalattal szemben fellépő **társadalmi szükségletek** – azaz a piacon jelentkező kereslet – **minél jobb kielégítése**. 4 p
- **Működési köre**: a vállalati tevékenység pontos meghatározása: milyen termékből, mit, mennyit, kinek, milyen fogyasztói jövedelmi rétegnek, hogyan? = A küldetés konkretizálása, **termékpiackombináció**. 3 p
- **Fentiek kapcsolata**: kölcsönhatásos, azaz feltételezik egymást és segítik egymás érvényesülését. **A célrendszer csak a küldetés teljesítésén keresztül érvényesülhet**. A kettő közti **közvetítő, a működési kör** (célrendszer ↔ működési kör ↔ küldetés). 3 p

Σ 20 p

2. A külkereskedelmi mérleg

- **Fogalma:** egy adott ország meghatározott időszakban (általában 1 év alatt) exportált és importált termékeinek ellenértékét mérlegszerűen szembeállítva tartalmazza, függetlenül attól, hogy mikor történik az ellenérték megfizetése.
- **Fő elemei (formái):**
 - a) nemzetközi termelési együttműködés, kooperáció;
 - b) termelési és fogyasztási javak nemzetközi forgalma;
 - c) szabadalmak, találmányok, tudományos eredmények gyártási eljárások és más szellemi termékek cseréje;
 - d) szállítási, biztosítási tevékenység külföldiek számára.
- **A külkereskedelem okai:**
 - a) természeti (nyersanyagmegoszlás egyenetlenségei);
 - b) hatékonyságnövelés, költségcsökkentés, választékbővítés ... lehetősége és szükségessége;
 - c) egyensúlyzavarok ...;
 - d) komparatív előnyök ...
- **Egyenlege:**
 - aktív**, ha az **export** értéke **nagyobb**, mint importé;
 - passzív**, ha az **export** értéke **kisebb**, mint az importé;
 - nullszaldós**, ha az **export** és az **import** értéke **meg egyezik**.

3 p

4 p

3 p

Σ 10 p

Értékelés: Az elemek, formák, okok közül bármelyik négy felsorolásáért megadható a 4 pont; (tételenként 1-1 pont).

3. Az anyagnormák

- Szerepe:** a termelés anyagigényeinek **gazdaságos** kielégítésének segítő eszköze. 2 p
- Alapformái:** a) **anyag-felhasználási norma:** a termékegységhez felhasználó anyag-mennyiség szabályozása 2 p
- b) **anyagkihozatali norma:** egységnyi anyagból előállítandó termék-mennyiség szabályozása 2 p
- Egyéb normák:** a) **nettó:** tényleges anyagfelhasználás, b) **bruttó:** nettó+termelési veszteségek együttes anyag-mennyisége, c) **beszerezési:** bruttó+termelésen kívüli (pl. tárolási, szállítási) anyagveszteség együtt. 4 p

Σ 10 p

Értékelés: A normák formáinál a csak megnevezésért, magyarázat nélkül, a pontszámok felét adjuk. Ha az egyéb normáknál más normákat írnak (pl. idő, érték, mennyiségi, stb.), de hibátlanul, akkor normánként 1-1 pontot adjunk!

II. Megoldás

Feladat sorszámai:	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Megoldás betűjelei:	c	a	b	e	f	d	h	i	j	g

Értékelés: Csak egyértelmű jelölés fogadható el.

(10x2) = Σ 20 p

III. Megoldás

1. **Dinamikus ... mutató:** az *idő szerepét figyelembe vevő* mutató a gazdaságossági számításoknál.
2. **Költségvető stratégia:** alacsony költségre épített **alacsony áron** történő eladás **széles körben**, s ezért magas *piaci részesedést* lehet elérni.
3. **Biztonság elve:** az igénybe vett idegen tőkével szembeni adósságszolgálati kötelezettség teljesítése és a saját tőkebefektetés megtérülésének, ill. visszatérülésének szükséges tényezője.

Értékelés: Fogalmak gyanánt ne valaki(k) valamiféle szószerinti definícióját várjuk, hanem az értelem szerint helyes szakmai tartalmat, esetleg rövid körülírást méltányoljunk (tartalmi értéktől függő-pontszámmal) a 3 ponton belül.

$$(3 \times 3) = \sum 9 \text{ p}$$

IV. Megoldás

1. **I** Bármely termék különböző, többféle kiegészítő termékkel használható fel, de az eltérő termék-együttesek felhasználása más-más eredményt hoznak. A legkedvezőbb hatással működő termékkapcsolás a gazdálkodás szándéka az eredménynövelés érdekében. Ezt a termékek korlátossága, szükségessé és kiegészítési viszonyaik lehetővé teszi. Ennek tudatos érvényesítésére törekvés nélkül folytatott gazdálkodás nem tekinthető ésszerűnek.
2. **H** A pótló beruházással, sőt még anélkül is el lehet érni bizonyos határig a termelés növelését, mert az elhasználandó tárgyi eszközt a technika fejlődése miatt korszerűbbel lehet pótolni, amely teljesítőképessége magasabb, költségmegtakarítóbb lehet a korábbinál, amelynek helyébe lép.
3. **H** A végelszámolás működő és fizetőképes vállalat jogutód nélküli tervezett megszüntetését jelenti. A felszámolás viszont működés és fizetéseképtelenné vált, már nem is szanálható vállalat jogutód nélküli megszüntetése. Felszámolás és végelszámolás tehát a vállalat megszüntetésének minőségileg két különböző módja és nem egy megszüntetési eljárás két szakasza.

Értékelés: A helyes választás hibátlan indoklással kérdésenként 3 pont. Részben helyes vagy nem jó indoklásért – az indoklás értékétől, illetve hibájától függően -1 vagy 2 pont. Rossz választás bármilyen indoklással, és indoklás nélkül bármilyen választás = 0 pont.

$$(3 \times 3) = \sum 9 \text{ p}$$

V. Megoldás:

- a) Eladási **egységár**: $(620\,000 \times 1,18) : 80 = 731\,600 / 80 = \boxed{9145}$ Ft 4 p
- b) **Önköltség** alapú árképzési módszert alkalmaztak. 2 p
- c) A termékkel elért **havi nyereség**: $731\,600 - 620\,000 = \boxed{111\,600}$ Ft 2 p
- d) Lehetséges **legalacsonyabb ár**: üzemszüneti ponton lévő ár, amelynél az árbevétel azonos a változó költség összegével: $(R=TVC) = \boxed{420\,000}$ Ft
- vagy $(P = AVC) 420\,000 / 80 = \boxed{5250}$ Ft 2+2 p

Indoklás:

Az üzemszüneti ponton lévő árbevétel esetén az állandó költségből már semmi nem térül vissza, és az annál alacsonyabb ár, a változó költség visszatérülését is kezdi akadályozni. A vissza nem térülő változó költség egyfelől ugyanekkora értékű vagyonszertést jelent, másfelől ugyanekkora értékűvel kevesebb forgóeszköz, pl. nyersanyag vásárolható, s ez a termelés ugyanennyivel való kikerülhetetlen csökkenését jelenti.

Σ 12 p

***Értékelés:** A helyes eredmény-adatok számolással, a szöveges vagy képletes jelölés nélkül is teljes értékűek! Viszont, ha csak képlet vagy/és szöveg számadatok nélkül szerepel, akkor a pontszámoknak fele adható. Egyébként számolási hibákért 1-1 pont levonás jár, de ismétlődő hiba a pontlevonást nem növelheti.*

_____ 0 _____

Tananyag,- irodalom: A feladatok részben, vagy egészben több forgalomban lévő és használható könyvből megoldhatóak. Például:

- Dr. Jelen Tibor és szerzőtársai: Vállalkozások gazdálkodása. Nemzeti TK. 1999.
- Dr. Roóz József: Vállalkozások gazdaságtana. Perfekt 311/2003.
- Dr. Bedő Gy. – Dr. Varga S.: Vállalkozásgazdálkodási ismeretek. Perfekt 313/1998.
- Dr. Bedő Gy.: Feladattár a vállalkozások gazdaságtanához. Perfekt 311-F/1998.

_____ 0 _____